

**Sayın Divan,
Değerli Meclis Üyeleri,
Basınımızın Güzide Temsilcileri,
Antalya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu ve kendi adıma,
Hepinizi saygıyla selamlıyorum.
Meclis toplantımıza hoş geldiniz.**

Değerli Üyeler,

2019 yılının ilk yarısını geride bıraktık. Bu yılın ilk yarısını geçen yıl ile karşılaştırdığımızda ekonomik büyüme rakamlarımız sizlerinde bildiği gibi çokta iç açıcı değildir.

Geçen yılın ilk 6 ayında yüzde 6'dan fazla büyüyen ekonomimizin, bu yılın ilk 6 ayında yaklaşık yüzde -2 küçüleceği, 2019 yılı toplamında ise yüzde -1'den fazla bir küçülme yaşayacağı beklenmektedir. Genel ekonomik beklentiler böyleyken tarım sektörümüz, bir kez daha ekonominin ve istihdamın daha da kötüye gitmesini engellemektedir. Bu durumun örneklerini geçmiş yıllarda birçok kez gördük. Örneğin; ekonomimiz yılın ilk çeyreğinde yüzde -2,6 küçüldüğünde sektörümüz yüzde 2,5 oranında büyümeyi başarmıştı. Yani tarım sektörü, bir kez daha kötü zamanların dayanıklı ve zor koşullara rağmen büyümeyi başaran sektörü olmuştur. İkinci çeyrekte de genel ekonomik büyüme beklentisi küçülme yönündeyken, sektörümüz hala büyümesini devam ettirme azmindedir.

2019 yılı 2. çeyreğinde tarımın yüzde 3 civarında büyüyeceğini öngörmekteyiz. Yılın ikinci yarısında ise geçen yılki ortalama olan yüzde 1,3'lük büyümeden daha iyi bir performans ile yüzde 2'ye yakın bir büyüme beklemekteyiz. Böylece 2019 yılını Türkiye'deki küçülmeyi azaltan bir performansla, yaklaşık yüzde 3'lük bir büyüme ile tamamlayacağımızı öngörmekteyiz.

Buna karşılık genel ekonomik büyümede ise; 2. çeyrekteki küçülmenin 1. çeyreğe göre azalan eğilimle de olsa devam edeceğini beklemekteyiz. Yani yılın 2. yarısında geçen yıla göre daha iyi bir büyüme performansı göstereceğimizi düşünüyoruz. Hatırlarsanız geçen yıl yüzde -1,2'lik bir küçülme yaşamıştık. Bu yıl ise geçen yılki küçülmeye karşılık ortalama yüzde 1,5'lik büyüme yaşayacağımızı, yılı da yüzde -1 civarında küçülmeye tamamlayacağımızı tahmin etmekteyiz.

Sonuç olarak, ülkemizin gelişimine genel olarak pozitif etkide bulunan tarımın çok daha fazla önemsenmesini beklemekteyiz. Uzun yıllardır stratejik sektör olmasını dilediğimiz tarımı; koruyacak ve geliştirecek icraatlar ivedilikle uygulamaya konulmalıdır. Zor ekonomik koşulların hafifletilmesinde tarıma güvenilmelidir.

Kıymetli Arkadaşlarım,

Tarım sektörünün ülkemiz ve kentimiz için ifade ettiği üretim değerinin ne anlama geldiğini özü itibariyle sizlerle paylaşmak isterim. Bitkisel ve hayvansal üretim değerlerinin son 19 yıllık büyüme seyri, aslında sektörümüzün nasıl bir baskı altında olduğunu fotoğrafı gibidir.

Bitkisel üretim değerindeki büyümemizin kaynağı, 90'lı yıllardaki örtüaltı tarımda yarattığımız başarı hikayemize dayanmaktadır. 2000'li yıllarda ise bu başarı hikayemizi yeterince geliştiremedik, derinleştiremedik ve yaygınlaştıramadık. Bunun kaçınılmaz sonucu olarak 19 yılın sadece 8'inde Türkiye bitkisel üretim değeri büyümesinin üzerinde büyüme sağlayabildik. Halbuki 90 yıllardaki büyüme performansımız bundan daha iyiydi.

Aynı dönemde hayvansal üretim değeri büyüme performansımız ise bitkiselenden daha kötü olmuştur. Kentimiz sadece 4 kez Türkiye hayvansal üretim değeri büyümesinden daha yüksek bir büyüme kabiliyeti göstermiştir. Halbuki kentimiz uzun yıllar boyunca küçükbaş hayvan varlığında söz sahibi kentlerden biri olmuştur.

Önümüzdeki dönemde bitkisel ve hayvansal üretim değeri büyümesinde, Türkiye ortalamasının üzerinde bir büyümeyi başarmalı ve sürekli hale getirmeliyiz. Bunu daha önce başardık, tekrar başarabiliriz. Bu beklentim sadece sektörümüz için değildir. Hep söylüyoruz; tarımdaki yüksek büyümeler, kentimizin merkezinden en ücra köşesine kadar her yerine doğrudan nüfuz etmekte ve yayılmaktadır. Yani sektörümüzdeki büyüme, kent ekonomisinin de büyümesine doğrudan ve yüksek oranda yansımaktadır.

Sizlerle bunun sayısal bir örneğini paylaşayım: Kentimiz, 2000'li yıllardaki en yüksek tarım büyümesini 2010 yılında başarmıştı. Aynı dönemde kentimizin milli gelirindeki (GSYH) en yüksek büyümesi de 2010 yılında olmuştur. Yani rakamlar gösteriyor ki, sektörümüz kent ekonomisini büyütür. Bu nedenle diyoruz ki tarım büyürse Antalya büyür. (Turizmin en iyi yılı 2014'tür ama kent milli geliri büyümesinin en iyi yılı değildir.)

Değerli Meclis Üyeleri,

Kentimiz ekonomisi ve tarımsal faaliyetlerimizin bir diğer yansıması da ihracat rakamlarımızın büyümesinde görülmektedir. 2006-2019 döneminde Antalya'nın toplam ve tarımsal ihracatı dalgalı bir seyir izlemiştir. Ancak bu dönemde genel eğilime baktığımızda, büyüme eğilimimiz aşağıya doğrudur. Yani büyüme hızımız yavaşlamaktadır. 14 yıllık bu dönemin sadece 5'inde Antalya toplam ihracat büyümesi, ülkemiz ortalamasının üzerinde seyretmiştir. Buna karşılık kentimizin tarımsal ihracat büyümesi ise 7 kez ülke ortalamasının üzerinde gerçekleşmiştir.

Değerli arkadaşlarım, ihracat büyümemizi artırmanın 2 temel unsuru var. Bunlardan ilki standartlara uyumdur. İkincisi ise üretim kapasitemizi standartlara uyumlu olarak artırmaktır.

Değerli Üyeler,

Kentimizdeki tarım ve toptan ticaretin, faaliyetlerini yürütebilmesi için kullandığı kredilerin önemi büyüktür. 2013-2019 döneminde Antalya'nın kullandığı nakdi kredilerin ülkemizdeki nakdi kredilere oranı 3'ten yüzde 3,5'in üzerine çıkmıştır. Bu 7 yıllık dönemde tarımsal krediler, Antalya'da yüzde 183 artarken Türkiye'de

yüzde 147 artmıştır. Toptan ticaret kredileri ise aynı dönemde Antalya’da yüzde 155 ve Türkiye’de ise yüzde 109 artmıştır.

Bu gerçekleştirmeler bize göstermektedir ki, Antalya tarımı ve toptan ticaret sektörleri ciddi bir öz finansman eksiği içerisinde ve buna rağmen büyümek istemektedirler.

Değerli Üyeler,

Bu koşullar altında üretimin ve ticaretin vazgeçilmezi çek kullanımı olmaktadır. 2015-2019 döneminde ibrazından ödenen çek tutarları büyümesinde Antalya’mız 2017 yılından itibaren Türkiye ortalamasının üzerinde bir büyüme göstermektedir. Yani bir taraftan ticaretini daha fazla artırırken diğer taraftan da borcuna ve taahhüdüne sadık davranmıştır. Bu sadakatin kentimize ait temel bir özellik olduğunu yıllardır dile getiriyorum. Nitekim aynı dönemde karşılıksız çek tutarları büyümesinin ülkemiz ortalamasının altında kaldığını da görmekteyiz.

Kurulan ve kapanan şirket eğilimlerinde ülkemiz ile benzer bir durum yaşamaktayız. 2011-2019 dönemindeki eğilimlere baktığımızda, genellikle Türkiye ortalamasıyla paralel bir eğilim görüyoruz. Yani genel ortalamaya uyumlu bir şirket hareketliliğimiz söz konusudur.

Kıymetli Meclis Üyeleri,

Antalya’nın en önemli ürün kalemlerinden olan yaş meyve sebzedeki fiyat yükselişi, ülkemizdeki enflasyonun birinci nedeni olarak gösterilmektedir. Bunun son derece haksız, nesnel verilerden uzak bir yanlış ya da hedef saptırma girişimi olduğunu defalarca dile getirdim. Hatta bununla ilgili birkaç kez de sektör toplantısı düzenledik.

2011-2018 dönemini kapsayan 8 yılda sadece 2015 yılında tarımsal üretici enflasyonu (TARIM-ÜFE) diğer enflasyonların üzerinde gerçekleşmiştir. Geriye kalan 7 yılda da tarım enflasyonu, özellikle yurtdışı ve yurtiçi üretici enflasyonlarının altında kalmıştır. Hatta bu 8 yılın 5’inde tüketici enflasyonunun da (TÜFE) altında kalmıştır.

Hal böyleyken tarımın enflasyonun baş sorumlusu olarak gösterilmesi hepimizi derinden üzmektedir. Çünkü katlandığımız girdi maliyetleri, sadece bir yılda ortalama yüzde 60’ın üzerinde artmıştır ve biz bu maliyet yükünün en az yarısını hala üstümüzde taşımaktayız. Tüketiciye yansıtamadığımız maliyet yükünü taşımaya çalışırken ve nesnel gerçekler ortadayken, hala sektörümüzün enflasyonun baş sorumlusu olarak gösterilmesine anlam verememekteyiz. Enflasyonun canavarının sorumlusu başka yerlerde aranmalıdır.

Değerli Meclis Üyeleri,

Konuşmamın son bölümünde sektörümüzü, borsamızı, kentimizi ve ülkemizi yakından ilgilendiren bazı gelişmelerden bahsedeceğim.

- Aybaşında yapılan kanun değişikliğiyle modern seralar için yapı ruhsatı aranma zorunluluğu ortadan kalkmıştır. Böylece yıllardır yatırıma zorlayan bu sorundan kurtulmuş olduk.
- Borsamızın da ortağı olduğu Türkiye Ürün İhtisas Borsası A.Ş (TÜRİB) faaliyete geçmiştir. Arkadaşlarımız komite toplantılarımız, e-posta ve bültenlerle sizlere bilgilendirmelerde bulundular. TÜRİB sayesinde elektronik ürün senetlerinin (ELÜS) alım-satım işlemleri platform üzerinden gerçekleştirilebilir hale geldi. İşlem gerçekleştirmek isteyen üyelerimizi ve tüm yatırımcıları, acentesi olduğumuz TÜRİB'e Borsamız aracılığıyla üye olmaya davet ediyorum.
- Bir sosyal sorumluluk ve bize ait olan ürünleri ekonomiye kazandırma projesi olan YÖREX'i, bu yıl 10. kez düzenleyeceğiz. YÖREX, yöresel ürünlerimizi gelecek nesillere aktarma ve ekonomiye kazandırma hedefiyle yürüttüğümüz projenin bir etabıdır. YÖREX'le coğrafi işaret tescilinin önemi ve toplumdaki algısını artırdık, coğrafi işaretin işlevselliği ve yönetişiminin etkin hale gelmesi de hedeflerimiz arasında yer alıyor.

Bu kapsamda 23-27 Ekim tarihlerinde ANFAŞ Fuar Merkezi'nde düzenleyeceğimiz YÖREX'te 81 ilimizi görmek istiyoruz. YÖREX'e başından beri sahip çıkan, desteğini esirgemeyen başta TOBB Başkanımız Rifat HİSARCIKLIOĞLU olmak üzere odalar, borsalar, kalkınma ajansları, yerel yönetimler ve bütün katılımcılara teşekkür ediyorum. YÖREX'e destek veren yerel ve ulusal basınımıza da bu fırsatla bir kez daha teşekkür ediyorum.

- Ülkemize ait olan eserlerin anavatanına getirilmesi amacıyla Antalya Tanıtım Vakfımızca "Eserler ait olduğu yerde güzeldir" isimli imza kampanyası başlatılmıştır. Anadolu'nun değerlerini yansıtan eserlerin vatanımıza getirilmesi için duyarlı davranış gösteren vakıf yönetimine ve kampanyaya destek olanlara teşekkür ediyorum. Tüm üyelerimizi ve Antalyalıları bir yıl sürecek olan bu imza kampanyasına destek olmaya davet ediyorum.

Kıymetli Arkadaşlarım,

- 658.Tarihi Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nde Başpehlivan olarak Altın Kemer'i Antalya'ya getiren hemşerimiz Ali GÜRBÜZ ile ikinci olan Orhan OKULU'yu ve 9 kategoride dereceye giren 18 sporcumuzu (dereceye girenlerin 3'te 1) tebrik ediyorum. Yine hafta sonu kentimizde düzenlenen 22. Feslikan Yağlı Güreşleri'nde Başpehlivan olan İsmail BALABAN'ı da kutluyorum.
- Merhum Atilla KONUK etrafında bir grup Antalya sevdalısının 2 Temmuz 1966'da kurduğu Antalyaspor'umuzun 53'üncü yaşını kutluyorum.
- İspanya Sivil Liyakat Nişanı'na layık görülen Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanımız Sayın Rifat HİSARCIKLIOĞLU'nu tebrik ediyor, başarılarının devamını diliyorum.

Sözlerime son verirken;

- 15 Temmuz 2016 tarihinde gerçekleştirilmeye çalışılan darbe girişiminde şehit olan vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, kederli ailelerine sabır ve başsağlığı, yaralanan gazilerimize ise şifalar diliyorum. Demokrasimize ve cumhuriyetimize sahip çıkan herkese bir kez daha teşekkür ediyorum.
- Kurban Bayramınızı şimdiden kutluyor; bütün insanlığa barış, huzur ve mutluluk getirmesini diliyorum.

Saygılarımla,

ALİ ÇANDIR
Yönetim Kurulu Başkanı

